

Fragment krajobrazu

Bibliografia:

- Źródło: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 2015, s. 207.

Fragment krajobrazu

Sad jabłkowy

Źródło: MikeyMoose, licencja: CC BY-SA 3.0.

Natura nie przestaje zaskakiwać człowieka – pozwala mu na zachwyt, odpoczynek czy zadumę. Jest ona niekończącym się źródłem inspiracji dla artystów, którzy opisują ją i oddają jej hołd w swoich dziełach. Takie opisy możemy odnaleźć w wielu dziełach polskich pisarzy, m.in. Adama Mickiewicza czy Elizy Orzeszkowej.

Zapoznaj się z poniższym fragmentem, a następnie wykonaj ćwiczenia.

” Adam Mickiewicz

Pan Tadeusz

Księga II. Zamek

Był sad.

Drzewa owocne, zasadzone w rzędy,

Ocieniały szerokie pole; spodem grzędy,

Tu kapusta, [sędziwe](#) schylając łysiny,
Siedzi i zda się dumać o losach jarzyny;
Tam, płacząc strąki w marchwi zielonej warkoczu,
Wysmukły bob obraca na nią tysiąc oczu;
Owdzie podnosi złotą kitę [kukuruza](#);
Gdzieniegdzie otyłego widać brzuch [harbuza](#),
Który od swej łodygi aż w daleką stronę
Wtoczył się jak gość między buraki czerwone.
Grzędy [rozjęte](#) miedzą; na każdym przykopie
Stoją jakby na straży w szeregach konopie,
Cyprysy jarzyn: ciche, proste i zielone.
Ich liście i woń służą grzędom za obronę,
Bo przez ich liście nie śmie przecisnąć się żmija,
A ich woń gąsienice i owad zabija,
Dalej maków białawe górują badyle;
Na nich, myślisz, iż rojem usiadły motyle,
[Trzepiecąc](#) skrzydełkami, na których się mieni
Z różnaitością tęczy blask drogich kamieni;
[Tyla](#) farb żywych, różnych mak zrzenicę mami.
W środku kwiatów, jak pełnia pomiędzy gwiazdami
Krały słonecznik licem wielkim, gorejącem,
Od wschodu do zachodu kręci się za słońcem.

Źródło: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 2015, s. 207.

Zapamiętaj!

Ożywienie (animizacja) – rodzaj przenośni przypisującej przedmiotom, zjawiskom martwej natury oraz pojęciom abstrakcyjnym właściwości istot żywych.

Uosobienie (personifikacja) – przenośnia ukazująca pojęcia abstrakcyjne, zjawiska itp. jako postacie ludzkie.

Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

Nazwij zmysł, na który najbardziej oddziałuje opis sadu. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 2

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Porównania – Uzpełnij luki brakującymi członami porównawczymi.

Gdzieniegdzie otyłego widać brzuch harbuza,
Który od swej łodygi aż w daleką stronę
Wtoczył się

na każdym przykopie
Stoją konopie

W środku kwiatów
Krańty słonecznik licem wielkiem, gorejącem
Od wschodu do zachodu kręci się za słońcem.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Oto osiem zdań dotyczących „Sadu” A. Mickiewicza. Zdecyduj, czy są prawdziwe, czy fałszywe, oznaczając je odpowiednio P – prawda, F – fałsz. Swoje wybory uzasadnij.

Zdanie	Prawda	Falsz
1. Opis sadu jest fragmentem dłuższego utworu pt. „Pan Tadeusz”.	☐	☐
2. Opisywany przez A. Mickiewicza ogród jest bardzo zaniedbany.	☐	☐
3. Najważniejszą rolę w opisywanym ogrodzie pełnią rośliny ozdobne.	☐	☐
4. Postać mówiąca w utworze zwraca się do czytelnika.	☐	☐
5. Sad to miejsce, gdzie rosną przede wszystkim jarzyny i kwiaty.	☐	☐
6. A. Mickiewicz opisał różne gatunki drzew owocowych.	☐	☐
7. Konopie pełnią funkcje strażników, ponieważ służą grzędom za obronę.	☐	☐
3. Opis sadu wprowadza nastrój grozy.	☐	☐

Polecenie 1

Naszkcuj plan sadu przedstawiony we fragmencie *Pana Tadeusza*. W tym celu:

- wykorzystaj informacje o rozmieszczeniu roślin zawarte w tekście,
- zastosuj symboliczne rysunki roślin,
- sporządź legendę.

Możesz skorzystać z dostępnego poniżej szkicownika.

Ćwiczenie 5

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

Przyjrzyj się zamieszczonym poniżej obrazom przedstawiającym sad. Wybierz jeden z nich i opisz jak najdokładniej.

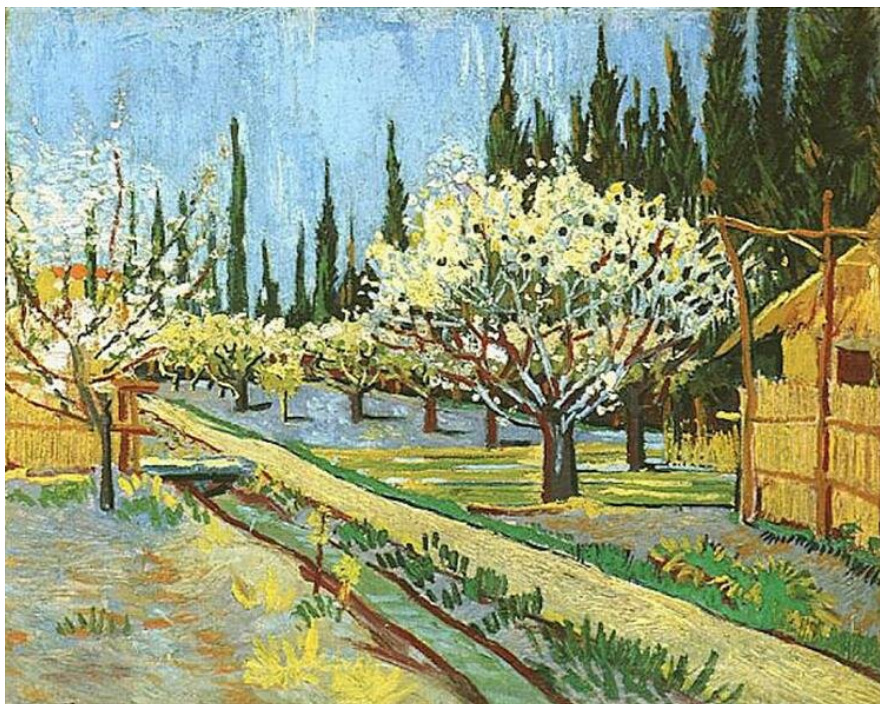
Dzieci w sadzie

Źródło: Carl Larsson [czyt. karl larson], 1903, domena publiczna.

Sad w rozkwicie

Źródło: Claude Monet [czyt. kłod mone], 1879, domena publiczna.

Kwitnący sad otoczony cyprysami

Źródło: Vincent van Gogh [czyt. winsent wan gog], 1888, domena publiczna.

Ćwiczenie 6

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.